

УДК 159.9.072:159.942.5
DOI 10.26565/2225-7756-2026-80-14

О.В. МИЛОСЛАВСЬКА (Олена Володимирівна Милославська),

кандидат психологічних наук, доцентка

кафедра прикладної психології,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

e-mail: evmyloslavskaa@karazin.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0351-8182>

К. С. ФУРСОВА (Катерина Сергіївна Фурсова),

аспірантка кафедри прикладної психології,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

e-mail: kateryna.fursova15@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7326-2667>

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНОМОВНОЇ ВЕРСІЇ ШКАЛИ МОРАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У статті наведено результати адаптації україномовної версії Шкали морального інтелекту (Ф. Альсміхін). Моральний інтелект визначено, як спроможність індивіда проектувати універсальні етичні канони на власну систему цінностей, життєві цілі та поведінкові акти. На розвиток морального інтелекту суттєво впливають емоційна стабільність, сумнівність і відкритість людини. Визначено, що оригінальна 6-факторна структура методики не підтвердилася на українській вибірці, що може бути пов'язано з тим, що для нашого соціокультурного та ментального середовища внутрішні критерії моральності зазнають значної прагматизації. Процес адаптації супроводжувався редукцією пунктів з низьким рівнем значущості та високою унікальністю, що сприяло підвищенню структурної цілісності інструменту. В україномовну версію Шкали морального інтелекту увійшло три шкали («Просоціальна спрямованість», «Міжкультурна толерантність та повага» «Саморегуляція») та інтегральний показник морального інтелекту. В україномовній версії передбачається десять пунктів проти тридцяти в оригінальній. Показники внутрішньої узгодженості та конвергентної валідності факторів опитувальника виявилися достатніми. Нова модель показала відмінну дискримінантну валідність, що підтверджується низьким рівнем латентних інтеркореляцій між субшкалами. Загальні показники відповідності структури емпіричним даним вказали на високу структурну валідність опитувальника, що дозволяє розглядати Шкалу морального інтелекту як перспективний, надійний та лаконічний психодіагностичний інструмент в межах вітчизняного дослідницького простору.

Ключові слова: моральний інтелект, адаптація методики, конвергентна валідність, дискримінантна валідність, надійність, методики для діагностики

Постановка проблеми. В сучасному трансформаційному суспільстві, яке знаходиться в умовах воєнних викликів, актуалізується необхідність поглибленого вивчення морально-етичних детермінант поведінки особистості. У цьому контексті особливого значення набуває концепт морального інтелекту як інтегративної здатності людини приймати етично виражені рішення, керуватися принципами справедливості, емпатії та відповідальності у складних соціальних ситуаціях.

Попри наявність зарубіжних теоретичних моделей і психодіагностичного інструментарію вимірювання морального інтелекту, їх використання в українському науковому просторі залишається обмеженим. Це пов'язано як із недостатньою кількістю адаптованих методик, так і з необхідністю врахування культурно-ціннісних особливостей української вибірки, що може суттєво впливати на інтерпретацію результатів.

Таким чином, існує потреба в адаптації та психометричній перевірці зарубіжних інструментів вимірювання морального інтелекту, що дозволить забезпечити їх валідність і надійність у вітчизняному контексті, а також розширити можливості для досліджень моральних і етичних особистісних особливостей та пов'язаних з ними компонентів з урахуванням специфіки українського менталітету.

У зарубіжній психології моральний інтелект розглядається як багатовимірне утворення, що включає когнітивні, емоційні та поведінкові компоненти морального функціонування особистості. Водночас емпіричне вивчення цього феномену значною мірою залежить від наявності валідного та надійного психодіагностичного інструментарію. Як було зазначено, зарубіжні методики оцінки морального інтелекту потребують культурної та мовної адаптації для їх коректного використання в українському соціокультурному контексті, що й обумовлює актуальність нашої статті, яка присвячена висвітленню результатів адаптації методики - (далі оригінальна назва та автор англійської методики).

Таким чином **метою** нашої статті є адаптація зарубіжної методики діагностики морального інтелекту «Шкала морального інтелекту» Ф. Альсміхін до використання в українському психодіагностичному просторі, здійснення її перекладу та експертної оцінки змістовної валідності, а також перевірка психометричних характеристик надійності на вибірці українських респондентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Згідно з концепцією американської дослідниці Дж. Босс, моральний інтелект є багатоаспектним утворенням, що гармонійно об'єднує раціональне мислення та емоційну

Як цитувати: Милославська, О.В., Фурсова, К.С. (2026). Адаптація україномовної версії шкали морального інтелекту. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Психологія»*, (80), 119-124. <https://doi.org/10.26565/2225-7756-2026-80-14>

In cites: Myloslavskaa, O., Fursova, K. (2026). The moral intelligence scale. Ukrainian language version adaptation. *Visnyk of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series Psychology*, (80), 119-124. <https://doi.org/10.26565/2225-7756-2026-80-14> (in Ukrainian)

© Милославська, О.В., Фурсова, К.С., 2026; CC BY 4.0 license

чутливість. Авторка виокремлює три базові складники цієї структури: когнітивний, емоційний та біхевіоральний (поведінковий). Сутнісна основа морального інтелекту виявляється через самоповагу, повагу до оточення, рефлексію й прийняття системи ціннісних орієнтирів, а також розвинену емпатію, яка є фундаментальною для етичної комунікації та розуміння переживань інших людей (Boss, 1994).

У розрізі компонентної структури Дж. Босс класифікує елементи морального інтелекту таким чином: когнітивна сфера охоплює формування моральних суджень та усвідомлення наслідків власної діяльності; емоційна сфера містить інтерналізацію моральних цінностей, прояви емпатії та загальну моральну чутливість; поведінкова сфера реалізується через безпосереднє ухвалення етичних рішень та спрямування дій на благо інших (Boss, 1994).

Моральний інтелект постає як комплексний багатоаспектний феномен. Він поєднує в собі раціональну сферу (зокрема, етичну рефлексію та детермінацію морального змісту ситуацій) з афективною (емпатійність, емоційний відгук на результати власних дій). Процес формування цього конструкту зумовлений впливом соціокультурних стандартів, освітнього простору, а також особливостями середовища організації, у якому безпосередньо діє індивід (Bentahila, et al., 2021).

Я. Пономаренко розглядає моральний інтелект як комплексну властивість, яка синтезує в собі етичне мислення, емоційно-ціннісне сприйняття та саморегуляцію поведінки. Цей феномен визначає спроможність людини рефлексувати над власними ціннісними орієнтирами, узгоджувати їх із фаховою діяльністю та керуватися етичними нормами під час криз. На розвиток морального інтелекту суттєво впливають емоційна стабільність, сумлінність і відкритість людини (Пономаренко, 2025; Пономаренко & Євдокімова, 2025).

Функціональний потенціал морального інтелекту полягає у забезпеченні здатності індивіда до ідентифікації та диференціації етичних і моральних дилем. Цей конструкт виступає внутрішнім ціннісно-смісловим орієнтиром, крізь призму якого здійснюється рефлексивний аналіз і оцінка як власної поведінки, так і вчинків оточення. Моральний інтелект є регулятором просоціальної поведінки: він трансформує абстрактні гуманістичні принципи у конкретні, відповідальні та етично вивірені рішення (Милославська та ін., 2025)

Ф. Альсміхін трактує моральний інтелект як спроможність індивіда проєктувати універсальні етичні канони на власну систему цінностей, життєві цілі та поведінкові акти. У межах цієї концепції акцент зміщується з суто декларативного знання етичних норм («що є добрим») на праксеологічний аспект - уміння трансформувати ці знання у реальні практичні дії (Alsmeehen, 2024).

Вибірка. У дослідженні взяли участь 302 особи різного віку та статі. Опитування здійснювалося за допомогою Google Forms із отриманням інформованої згоди досліджуваних на участь та обробку отриманих результатів.

Методи статистичної обробки. З метою перевірки факторної структури опитувальника було застосовано конфірмаційний та експлораторний факторний аналіз. В ході визначення внутрішньої узгодженості факторів опитувальника використовувався коефіцієнт ω -Макдональда. Обробка даних здійснювалася за допомогою JASP.

Результати емпіричного дослідження. Оригінальна «Шкала морального інтелекту» Ф. Альсміхін складається з 30 пунктів, кожен з яких авторка пропонує оцінити за шкалою від 1 (абсолютно не згоден) до 5 (абсолютно згоден). Шкала передбачає вимірювання шести фундаментальних вимірів: саморегуляція, справедливість, емпатія, повага, толерантність, совість та інтегральний показник морального інтелекту (Alsmeehen, 2024). Розробка оригінальної шкали базувалася на попередніх дослідженнях, зокрема на працях Х. Мохавеґі та ін. та М. Нобахара та ін. (Mohagheghi et al., 2021; Nobahar et al., 2022).

На першому етапі адаптації методик було перекладено українською мовою (прямий та зворотний переклад) із залученням двох перекладачів. Текст методики було збережено ідентичним до змісту англійського оригіналу, проте при цьому використовувались традиційні для української мови терміни і висловлювання. У процесі перекладу особлива увага приділялась збереженню психологічного змісту запропонованих тверджень.

В ході перевірки факторної структури «Шкали морального інтелекту», запропонованої авторкою, психометричні характеристики виявилися незадовільними (таблиця 1, рис. 1). Отже, оригінальна структура методики не підтвердилася на українській вибірці.

Таблиця 1. Індекси придатності оригінальної факторної моделі/ Table 1. Fit indices of the original factor model

Показник/ Indicator	Значення/ Value
χ^2/ df	791,70/390
p	< 0,001
CFI	0,682
TLI	0,646
RMSEA	0,067
RMSEA 90% CI	0,074
SRMR	0,087

Детальний аналіз факторних навантажень виявив структурні порушення. Зокрема, субшкала Factor 4 продемонструвала повну відсутність статистично значущих зв'язків між індикаторами ($p > .05$ для всіх

пунктів, крім маркерного). Крім того, окремі твердження інших факторів (sam5, sp5, e4) виявилися нерелевантними своїм конструктам ($p > .50$).

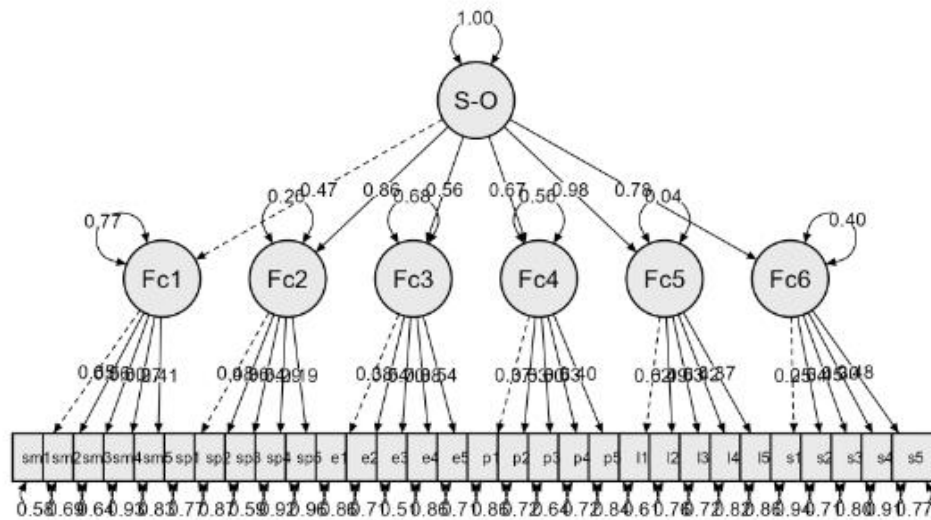

Рисунок 1. Факторна структура вихідної моделі/ Figure 1. Factor structure of the original model

Враховуючи виявлені структурні невідповідності та відсутність статистичної значущості навантажень для низки індикаторів, було прийнято рішення про перехід від підтверджувального до пошукового етапу аналізу. З метою виявлення латентної структури, що реально властива українській версії методики, було застосовано експлораторний факторний аналіз.

Результати експлораторного факторного аналізу засвідчили доцільність перегляду структури методики. Згідно з отриманою матрицею навантажень, було виділено трифакторну модель, яка суттєво відрізняється від оригінальної.

У процесі аналізу було виявлено 20 пунктів, які не продемонстрували значущих навантажень на жоден із

виділених факторів. Ці пункти було виключено з подальшого аналізу як такі, що не мають діагностичної цінності для української версії шкали.

В ході перевірки модифікованої факторної структури опитувальника, психометричні характеристики вказали на високу придатність моделі (таблиця 2, рис. 2).

Найбільш статистично спроможною виявилася трифакторна модель методики із інтегральним показником. Виключення пунктів з високим рівнем унікальності дозволило досягти високих показників відповідності: $\chi^2/df = 1.68 (80.62/48)$; CFI = 0.936; TLI = 0.912; RMSEA = 0.054).

Таблиця 2. Індекси придатності модифікованої факторної моделі/ Table 2. Fit indices of the modified factor model

Показник/ Indicator	Значення/ Value
χ^2/ df	55,86/32
p	0,006
CFI	0,944
TLI	0,922
RMSEA	0,057
RMSEA 90% CI	0,031-0,081
SRMR	0,068

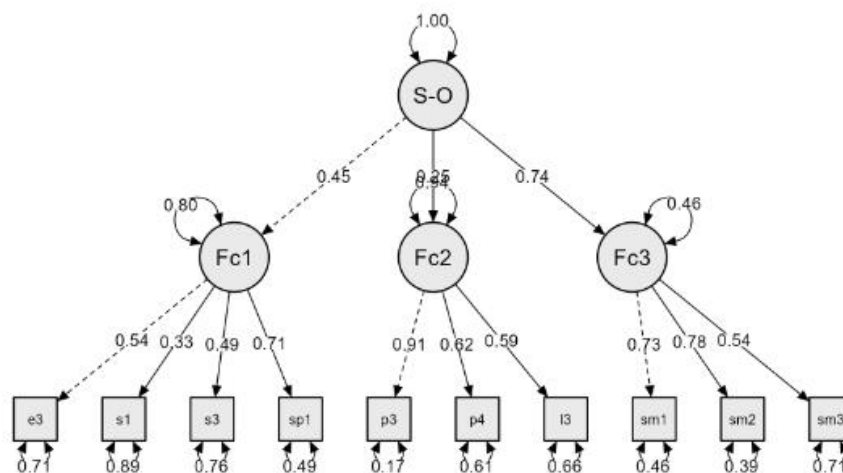

Рисунок 2. Факторна структура модифікованої моделі/ Figure 2. Factor structure of the modified model

Перевірка внутрішньої надійності факторів за допомогою коефіцієнта ω -Макдональда (таблиця 3) показала неоднорідні результати. Високу надійність продемонстрували шкали Фактор 2 ($\omega = 0,862$) та «Саморегуляція» ($\omega = 0,830$). Задовільну надійність продемонстрував інтегральний показник ($\omega = 0,750$). Шкала Фактор 1 має нижчі показники (0,679), що може бути зумовлено культурною специфікою сприйняття окремих тверджень та процесом редукції пунктів під час адаптації.

Аналіз конвергентної валідності засвідчив, що більшість пунктів мають значущі факторні навантаження на відповідні латентні змінні (переважно $> 0,50$), що підкріплюється високими індексами згоди.

Більшість пунктів мають статистично значущі навантаження на свої латентні фактори:

- фактор 1 «Просоціальна спрямованість» (навантаження від 0,33 до 0,71): навантаження пункту s1 (0,33) є депо низьким, проте інші пункти (e3 – 0,54; sp1 – 0,71) демонструють задовільний рівень;

- фактор 2 «Міжкультурна толерантність та повага» (навантаження від 0,59 до 0,91): демонструє високу конвергентну валідність, особливо завдяки пункту p3 (0,91);

- фактор 3 «Саморегуляція» (навантаження від 0,54 до 0,78): всі індикатори мають стійкі та високі навантаження.

Таблиця 3. Результати перевірки внутрішньої надійності/ **Table 3.** Results of internal reliability testing

Фактор/ Factor	ω -Макдональда/ ω -Macdonald
Просоціальна спрямованість/ Prosocial orientation	0,679
Міжкультурна толерантність та повага/ Intercultural tolerance and respect	0,862
Саморегуляція/ Self-regulation	0,830
Інтегральний показник/ Integral indicator	0,750

Високі значення CFI (0,944) та GFI (0,953) підтверджують, що обрані пункти адекватно представляють латентну структуру моделі. Дискримінантна валідність підтверджується низькими показниками латентних кореляцій (таблиця 4) між

факторами ($r \leq 0,33$). Це вказує на те, що виділені субшкали є концептуально розмежованими та вимірюють унікальні компоненти досліджуваного конструкту, що виключає проблему мультиколінеарності та необхідність об'єднання факторів.

Таблиця 4. Перевірка дискримінантних властивостей шкали/ **Table 4.** Checking the discriminant properties of the scale

	Просоціальна спрямованість/ Prosocial orientation	Міжкультурна толерантність та повага/ Intercultural tolerance and respect	Саморегуляція/ Self-regulation
Просоціальна спрямованість/ Prosocial orientation	1.000		
Міжкультурна толерантність та повага/ Intercultural tolerance and respect	0.119	1.000	
Саморегуляція/ Self-regulation	0.269	0.140	1.000

Обговорення результатів. Беручи до уваги отримані результати, очевидно, що використання оригінальної факторної структури опитувальника, запропонованої його авторкою, є недоцільним в умовах дослідження українських вибірок. Як було встановлено, більшість питань таких субшкал, як «Совість», «Справедливість» та «Відкритість», а також усі обернені пункти зі специфічним негативним формулюванням, негативно позначаються на репрезентації проаналізованого теоретичного конструкту. Ми припускаємо, що це може бути пов'язано з тим, що для нашого соціокультурного та ментального середовища, яке перебуває в стані тривалої трансформації та хронічного суспільного стресу, внутрішні критерії моральності зазнають значної прагматизації. Українські респонденти демонструють більш компактне, інтегроване та концентроване розуміння моральних норм. Питання, пов'язані з винесенням суджень про інших, перериванням розмов або пошуком винних у власних помилках, виявилися психометричним «шумом», оскільки в нашому суспільстві вони маркуються швидше як ознаки комунікативної культури чи психологічного захисту, а не суто морального дефіциту.

Таким чином, в україномовну версію Шкали морального інтелекту увійшло три шкали («Просоціальна спрямованість», «Міжкультурна толерантність та повага» «Саморегуляція») та

інтегральний показник морального інтелекту. Це робить Шкалу морального інтелекту більш валідною, а процедуру її застосування – економічнішою з точки зору часу, що витрачається на збір відповідей (в україномовній версії передбачається лише десять пунктів проти тридцяти в оригінальній).

Показники внутрішньої узгодженості та конвергентної валідності факторів опитувальника виявилися достатніми. В даному випадку ми відштовхуємося від того, що моральна сфера особистості в сучасному динамічному світі є надзвичайно гнучким та суб'єктивно забарвленим конструктом. Розуміння базових етичних категорій (таких як совість чи справедливість) має індивідуалізований характер, що природно знижує статистичну однорідність відповідей респондентів. Отже, на тлі цього отримані показники внутрішньої узгодженості допустимо вважати абсолютно прийнятними: з одного боку, результати вказують на високу автономність та унікальність прояву моральних якостей у досліджуваних, з іншого - зусилля, спрямовані на шгучне досягнення найвищих показників узгодженості шляхом розширення шкали, можуть виявитися невиправданими через ризик зниження загальної відповідності моделі (CFA) та перевантаження методики малоінформативними твердженнями.

Як було встановлено за допомогою конфірмаційного факторного аналізу, нова модель

показала відмінну дискримінантну валідність, що підтверджується низьким рівнем латентних інтеркореляцій між субшкалами. Виявлені слабкі зв'язки цілком можливо пояснювати різною психологічною природою виділених компонентів: якщо «Саморегуляція» базується на вольових процесах та психоемоційному контролі, то «Міжкультурна толерантність та повага» є продуктом світоглядних та когнітивних установок особистості, а «Просоціальна спрямованість» відображає глибинну емоційно-ціннісну сферу людини.

Нарешті, загальні показники відповідності структури емпіричним даним ($CFI = 0,944$; $TLI = 0,922$; $GFI = 0,953$; $RMSEA = 0,057$) вказали на високу структурну валідність опитувальника, що дозволяє розглядати скорочену Шкалу морального інтелекту як перспективний, надійний та лаконічний психодіагностичний інструмент в межах вітчизняного дослідницького простору.

Висновки. У ході роботи було встановлено, що оригінальна 6-факторна структура не демонструє задовільної відповідності емпіричним даним української вибірки, що зумовило необхідність перегляду моделі. Застосування експлораторного та конфірмаційного факторного аналізу дозволило виділити оптимізовану трифакторну структуру із інтегративним показником, яка продемонструвала високу статистичну спроможність. Процес адаптації супроводжувався редукцією пунктів з низьким рівнем значущості та високою унікальністю, що сприяло підвищенню структурної цілісності інструменту. Перевірка валідності підтвердила високу дискримінантну автономність виділених субшкал, що вказує на їхню здатність диференційовано вимірювати окремі аспекти досліджуваного феномену. Показники внутрішньої надійності для основних факторів відповідають міжнародним стандартам психометрики. Таким чином, адаптована версія методики у складі трьох субшкал є валідним та надійним інструментом, релевантним для використання в українському соціокультурному контексті.

Перспективою подальших досліджень є використання методики «Шкала морального інтелекту» для емпіричного вивчення моральних, емоційно-регуляторних і міжкультурних якостей особистості, що визначають здатність людини дотримуватися етичних норм, проявляти гуманістичні цінності та будувати конструктивну взаємодію з оточенням у різних категоріях населення в умовах війни та повоєнного відновлення.

Декларація про використання штучного інтелекту. В роботі над цією статтею було використано інструменти штучного інтелекту для перевірки

правопису та вдосконалення стилю тексту. Задум, зміст та наукові результати є авторськими. Текст був перевірений та відредагований автором.

Етичні засади. Участь у дослідженні є добровільною. Усі учасники надали інформовану згоду на використання даних у знеособленому вигляді. Конфіденційність забезпечено через повну анонімізацію матеріалу. Дослідження проводилося з дотриманням етичних принципів Американської психологічної асоціації (American Psychological Association, 2017) та Гельсінської декларації.

Список використаних джерел

- Милославська О.В., Гуляєва О. В., Фурсова К. С. Моральний інтелект в системі цінностей і життєвих смислів особистості студента. *Наукові перспективи. Серія «Психологія»*. 2025. №11 (65). С. 2498-2510. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-1683-1692](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1683-1692)
- Пономаренко Я. С. Пілотажні результати апробації українського опитувальника «Моральний інтелект – українська адаптація (MI-UA)». *Адміністративно-правове, соціологічне та психологічне забезпечення діяльності Національної поліції України* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 14 листоп. 2025 р.) : у 2 ч. / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Нац. акад. прав. наук України. Вінниця : ХНУВС, 2025. Ч. II. С. 223-227. URI <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/2479>
- Пономаренко Я., Євдокімова О. Моральний інтелект: концепт, парадигма та психометричні виклики в секторі безпеки й оборони. *Юридична психологія*. 2025. № 2 (37). С. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253702.4>
- Alsmeehen F. Predicting Moral Intelligence: An Examination of the Influence of the Five Major Personality Factors among Students at the World Islamic Sciences and Education University. *Journal of Social Studies Education Research*. 2024. Vol. 15, no. 3. P. 317–347.
- Bentahila L., Fontaine R., Pennequin V. Universality and cultural diversity in Moral reasoning and judgment. *Frontiers in Psychology*. 2021. Vol. 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.764360>
- Boss J.A. The effect of community service work on the moral development of college ethics students. *Journal of Moral Education*. 1994. Is. 23, Vol. 2. P. 183–198.
- Mohagheghi H., Farhadi M., Rashid K., Beiranvand A. Predicting moral behavior based on moral intelligence and personality traits: The mediating role of the structure self transcendence. *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 2021. №23(4). P. 273–284.
- Nobahar, M., Yarahmadi, S., Raiesdana, N., Delshad, E., Shahidi, H., Fatemeh, E., Brahimi-zadeh, F. Predicting moral intelligence in nursing students and its relationships with self-compassion, and cultural competence: a cross-sectional study. *BMC Nursing*. 2022. №21(1). P. 1–7. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-01111-w>

O. MYLOSLAVSKA (Olena Myloslavska),
PhD in Psychology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Applied Psychology,
V. N. Karaz'in Kharkiv National University
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0351-8182>
e-mail: myloslavskai@gmail.com
K. FURSOVA (Kateryna Fursova),
Postgraduate Student,
V. N. Karaz'in Kharkiv National University
e-mail: kateryna.fursova15@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7326-2667>

THE MORAL INTELLIGENCE SCALE. UKRAINIAN LANGUAGE VERSION ADAPTATION

This article presents the results of the adaptation of the Ukrainian-language version adaptation of the Moral Intelligence Scale (F. Alsmeehen). Moral intelligence is defined as an individual's ability to apply universal ethical principles to their own value system, life goals, and behavioral

actions. The development of moral intelligence is significantly influenced by a person's emotional stability, conscientiousness, and openness. It was found that instrument original 6-factor structure was not confirmed in the Ukrainian sample, which may be due to the fact that, in our sociocultural and mental environment, internal moralities undergo significant pragmatization criteria. The adaptation process involved the removal of items with low significance and high uniqueness, which contributed to enhancing an instrument structural integrity. The Ukrainian-language version of the Moral Intelligence Scale includes three scales ("Prosocial Orientation," "Intercultural Tolerance and Respect," "Self-Regulation") and a moral intelligence integrated measure. The Ukrainian-language version contains ten items, compared to thirty in the original. The indices of internal consistency and convergent validity questionnaire's factors were found to be sufficient. The new model demonstrated excellent discriminant validity, as evidenced by the low level of latent intercorrelations among the subscales. Overall structure's indicators fit with the empirical data pointed to the questionnaire's high structural validity, allowing the Moral Intelligence Scale to be considered a promising, reliable, and concise psychodiagnostic tool within the domestic research landscape.

Keywords: moral intelligence, methodology adaptation, convergent validity, discriminant validity, reliability, diagnostic methods.

References

- Miloslavskaya, O. V., Hulyaeva, O. V., & Fursova, K. S. (2025). [Moral intelligence in the system of values and life meanings of a student's personality. *Naukovi Perspektyvy. Seriya «Psycholohiia»*, (11), 2498–2510 [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-1683-1692](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1683-1692) [in Ukrainian].
- Ponomarenko, Ya., & Yevdokimova, O. (2025). Moral intelligence: Concept, paradigm and psychometric challenges in the security and defense sector. *Yurydychna Psycholohiia*, (2), 33–41. URI <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/2479> [in Ukrainian].
- Ponomarenko, Ya. S. (2025). Pilot results of approbation of the Ukrainian-language questionnaire "Moral Intelligence - Ukrainian Adaptation (MI-UA)". In *Administratyvno-pravove, sotsiologichne ta psykholohichne zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politzii Ukrainy* (Part II, pp. 223–227). KhNUVS URI <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/2479> [in Ukrainian].
- Alsmeehen, F. (2024). Predicting moral intelligence: An examination of the influence of the five major personality factors among students at the World Islamic Sciences and Education University. *Journal of Social Studies Education Research*, 15(3), 317–347.
- Bentahila, L., Fontaine, R., & Pennequin, V. (2021). Universality and cultural diversity in moral reasoning and judgment. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.764360>
- Boss, J. A. (1994). The effect of community service work on the moral development of college ethics students. *Journal of Moral Education*, 23(2), 183–198.
- Mohagheghi, H., Farhadi, M., Rashid, K., & Beiranvand, A. (2021). Predicting moral behavior based on moral intelligence and personality traits: The mediating role of the structure self transcendence. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 23(4), 273–284. SID. <https://sid.ir/paper/1015066/en>
- Nobahar, M., Yarahmadi, S., Raiesdana, N., Delshad, E., Shahidi, H., Fatemeh, E., & Brahinzadeh, F. (2022). Predicting moral intelligence in nursing students and its relationships with self-compassion, and cultural competence: A cross-sectional study. *BMC Nursing*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12912-022-01111-w>

Додаток

«Шкала морального інтелекту»

Інструкція: Будь ласка, оцініть запропоновані твердження за шкалою від 1 (абсолютно не згоден) до 5 (абсолютно згоден).

1. Я співчуваю іншим.
2. Я відчуваю провину за свою неправильну поведінку.
3. У мене є чіткі моральні принципи.
4. Мені подобається, коли інші ставляться до мене так, як я ставлюся до них.
5. Я відкрито ставлюся до різних культур.
6. Мені легко приймати людей з різних культур.
7. Я поважаю традиції, відмінні від моєї культури.
8. Я легко можу контролювати себе.
9. Я контролюю себе, коли заляюся.
10. Я контролюю свою поведінку в складних ситуаціях.

Шкала «Просоціальна спрямованість»: сума балів за пунктами 1, 2, 3, 4.

Просоціальна спрямованість - це орієнтація особистості на позитивну взаємодію з іншими людьми, дотримання моральних норм, готовність допомагати, співпереживати та діяти справедливо. Просоціальна спрямованість є системою особистісних якостей, що забезпечують гуманістичне, морально відповідальне та орієнтоване на благополуччя інших ставлення до людей

Шкала «Міжкультурна толерантність та повага»: сума балів за пунктами 5, 6, 7.

Шкала відображає рівень позитивного та приймального ставлення особистості до культурного різноманіття, готовність до взаємодії з представниками інших культур, повагу до їхніх традицій, цінностей і способу життя. Вона характеризує здатність людини відкрито сприймати культурні відмінності, підтримувати толерантні міжкультурні взаємини та визнавати цінність культурної багатоманітності.

Шкала «Саморегуляція»: сума балів за пунктами 8, 9, 10.

Шкала відображає здатність особистості свідомо контролювати власні емоції, поведінку та реакції в різних життєвих ситуаціях, зокрема в умовах емоційного напруження чи труднощів. Вона характеризує рівень емоційної стриманості, самоконтролю та вміння керувати власними діями відповідно до ситуації.

Інтегральний показник морального інтелекту: сума балів за всіма пунктами.

Інтегральний показник відображає загальний рівень сформованості морально-етичних, емоційно-регулятивних та міжкультурних якостей особистості, які забезпечують здатність людини діяти відповідно до моральних норм, гуманістичних цінностей і принципів конструктивної соціальної взаємодії.

Конфлікт інтересів: автори заявляють про відсутність професійного або інституційного конфлікту інтересів.

Conflict of Interest: The authors declare that there is no professional or institutional conflict of interest.

Стаття надійшла до редакції 11.03.2026 (The article was received by the editors 11.03.2026)

Стаття рекомендована до друку 25.04.2026 (The article is recommended for printing 25.04.2026) Опублікована 28.05.2026 (Published 28.05.2026)